

FunkiS

bulletinen

Nyheter från FunkiS

2001:4

Förnyad OVK-behörighet

Kunskapsprovning är obligatorisk. Boverket tar inte ställning till hur den egna föreskriften tolkas av Swedac. Många riksbehöriga anser att kunskapsprovet fördyrar OVK-n. Men kunskapsprov krävs i den internationella standard (EN 45013, se i Bulletin 1997:1, sid 24 -25) som certifiering i ett ackrediterat system styrs av. Läs mer på sidan 2 och 3.

Fyrklövern på Elmia

Sven Mangnäs är Fyrklöverns främste expert på mässor. Han har varit vår ambassadör för bättre inomhusmiljö alltsedan Sollentunamässan i samband med Folkhälsoinstitutets satsning 'INNE-99'. Vid Elmiamässan 2001 var han återigen en sammanhållande kraft. Läs mer på sidan 8.

UVKK och UVKF

FunkiS utbildningar för kommunala OVK-handläggare och för fastighetsägarna. Allt om detta kommer i nästa bulletin och på vår hemsida www.funkis.se inom kort.

I detta nummer:

- 2 Behörighetsförnyelse**
Snart dags igen att förnya din behörighet.
- 3 Tillbaka till ruta 1 igen**
Kunskapsprov på nytt.
- 3 Lokal behörighet är ett alternativ**
30 % av FunkiS-medlemmarna har lokal behörighet.
- 3 Kolla din faktura**
Swedcert skickar felaktiga fakturor.
- 4 Boverkets rapport**
Enkäten till kommunerna och länsstyrelserna.
- 5 P-märkning**
Frivillig märkning av filter.
- 5 Kvalitetssäkrad OVK**
Information istället för intyg.
- 6 OVK-intervall efter ombyggnad**
Hela systemet skall kontrolleras.
- 7 Reformerad Sotning**
FunkiS remissvar till departementet.
- 8 Fyrklövermontern på Elmiamässan**
FunkiS deltog i monterna på mässan.
- 9 Mässnyheter på Elmia**
FunkiS besökte några av utställarna.
- 13 TR-frågor**
Tekniska rådsfrågorna 01004, 01009 och 01010
- 13 CPV**
EU standard för varor och tjänster.
- 13 Information för debatt**
Dålig ventilation i Tibro.
- 14 När OVK blir fel...**
Luftutbytet i vistelsezonen var för litet.

FunkiS Bulletinen

-för dig som vill veta mer om OVK

Address: FunkiS, c/o StyroVent Syd Konsult AB,
Kontorsgatan 30, 234 34 LOMMA
Telefon: 040 - 41 24 15
Telefax: 040 - 41 01 51
Epost: funkis@funkis.se
Hemsida: www.funkis.se

Ansvarig utgivare: Jan Borglund
Redaktion: Johnny Rosendahl
Tryck: CopyQuick, Malmö

Frågan...

Snart dags igen att förnya OVK-behörigheten

FunkiS har tillskrivit Boverkets jurister i förhoppningen att ett förtydligande skall lämnas till Swedac och de ackrediterade certifieringsorganen som innebär att särskild kunskapsprövning för närvarande ej skall erfordras. Motiveringen är följande:

1. Väsentlig ändring i bygglagstiftningen har ej skett.
2. De riksbehöriga funktionskontrollanterna har årligen rapporterat om fortbildning enligt 14 §.
3. Kunskaperna om OVK har, sedan förra gången, ytterligare förstärkts genom 'arbete i väsentlig omfattning' enligt 5 §. Den som utfört mer än 500 timmar med OVK har ju ett verifierbart, dokumenterat arbete.
4. FunkiS vill inte medverka till onödiga kostnadshöjningar för byggnadsägarna därmed hyresgästerna. Kostnaden för särskild kunskapsprövning uppgår enligt våra beräkningar till 5000 kronor och omfattar avgifter, tid och reskostnader.
5. FunkiS anser att fortbildningen av våra medlemmar är väl tillgodosedd. Medlemmen får ständig uppdatering av allt som berör OVK. FunkiS ingår i Boverkets fyrklöver som tillkommit för att ge byggnadsägaren en hög kvalitet på OVK. Vi arbetar stadgeenligt med information och kunskapsspridning. Vi har producerat kurser och genomfört kvalificerad utbildning av ca 300 behöriga kontrollanter. Vi tillhandahåller olika hjälpmedel såsom programvaror med OVK-protokoll, Intyg, Tekniska rådets frågor och svar mm. FunkiS kansli finns på plats för omedelbart OVK-hjälp.

Svaret...

Fråga om Boverkets föreskrifter BFS 1996:56, ÖVR 80, § 15

Ni har skrivit till Boverket och bett att Boverket skall lämna ett förtydligande till SWEDAC och de ackrediterade certifieringsorganen som innebär att särskild kunskapsprövning för närvarande ej skall erfordras.

Ni anger som skäl bland annat att det inte skett några väsentliga ändringar i bygglagstiftningen, riksbehöriga kontrollanter rapporterar årligen om fortbildning till certifieringsorganen, en kunskapsprövning fördyrar byggprocessen och att FunkiS anser att fortbildningen är väl tillgodosedd.

Boverkets svar

Det är viktigt att först klargöra vilken roll Boverket har i denna kontrollprocess. Boverket är kravställare när det gäller vilka kvalitéer som, mot bakgrund av krav i såväl PBL, BVL och förordningen om funktionskontroll av ventilationssystem, skall ställs på de personer som kan bli riksbehöriga ventilationskontrollanter. Kraven finns i Boverkets föreskrifter BFS (senaste ändring 1999:25, ÖVR 84).

SWEDAC ackrediterar, med stöd av EN 45013-standarden, certifieringsorgan som bland annat har till uppgift att certifiera riksbehörighet för personer för vissa uppgifter, t.ex. OVK-kontrollanter, fristående sakkunniga kontrollanter inom brandområdet och kvalitetsansvariga.

Certifieringsorganens uppdrag blir att med stöd av de krav som Boverket ställer verifiera att de personer som certifieras som riksbehöriga uppfyller kraven. Man skulle kort kunna beskriva det som att SWEDAC har i uppdrag att verkställa certifieringen av riksbehöriga enligt de krav som Boverket givit. Detta sker genom certifieringsorganen verksamhet.

Enligt SWEDAC finns i 45013-standarden krav på kunskapsprov. Vid diskussioner mellan Boverket och SWEDAC och certifieringsorganen framkommer att kunskapsprov inte är den enda vägen för att kontrollera kompetensen hos den som söker certifiering. Denna kontroll kan ske på annat sätt. Det framkommer dock att kunskapsprov är den enklaste och effektivaste och mest rättvisa sättet att mäta kunskaperna på för tillfället än de alternativ som kan finnas.

15 b § i föreskrifterna ställer inget **krav** på att kunskapsprov **alltid ska** krävas vid förnyelse av behörighet, men å andra sidan hindrar inte lydelsen att krav på kunskapsprov ställs.

Om SWEDAC och certifieringsorganen gör bedömningen att det behövs särskilt kunskapsprov så är det inte Boverkets uppgift att ifrågasätta detta.

Detta brevsvaret skickas både per post och via e-post (funkis@funkis.se) idag.

På Boverkets vägnar Ann Petersson, jurist

Tillbaka till ruta 1 igen !

Vi är riksbehöriga för OVK.

Många av oss har varit det sedan 1992. Nu, när det är dags att förnya certifikatet skall vi på nytt genomgå ett kunskapsprov i bygglagstiftningen, trots att det inte skett någon väsentlig ändring.

Förra gången, 1997 – vid samrådsmöte mellan Boverket, Swedac och certifieringsorganen skrevs i protokollet: 'Myndigheterna har dock enats om att särskild kunskapsprövning alltid skall ske vid 'förnyelse' av riksbehörig funktionskontrollant som fått riskbehörighet av icke ackrediterat certifieringsorgan (före 1/7 –95) även om personen har arbetat i väsentlig omfattning under den gångna treårsperioden.'

Denna gång har alla fått sin riskbehörighet av ackrediterat certifieringsorgan och därmed är vi fast i en internationell standard för ackreditering som innebär att kunskapsprövning alltid skall ske.

Förra gången blev resultatet att många riksbehöriga istället sökte lokal behörighet. Många avstod helt från att förnya. Kostnaderna för kunskapsprövningen var avskräckande.

Den här gången hoppades vi att sunt förnuft skulle råda. FunkiS gjorde en framställan i denna anda till Boverket. Kunskapsprovet uppfattas av många som 'spel för galleriet' Det kostar onödiga pengar som i slutändan skall betalas av en fastighetsägare och kanske hans hyresgäster. Utöver avgifterna till certifieringsorganet är det minst 5000 SEK per person som skall kostnadstäckas. Provet bidrar inte till bättre OVK. Det gör däremot FunkiS kursverksamhet som växt fram ur 'sunt förnuft'.

Förra gången listade Boverket det som borde omfattas av provet. FunkiS sammanställde detta i ett Extra Aktuellt 1997:1.

Denna gång har Boverket inte gjort någon lista. Istället är det certifieringsorganen som vart och ett bestämmer vad provet skall omfatta. Kraven på kunskaper enligt 14 § (BFS 1996:56 ÖVR80) kommer därmed att tillämpas trots att annat anges i 5 § (...behöver endast kravet i 15 § denna författning uppfyllas...)

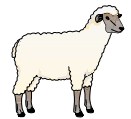
Lokal behörighet är ett alternativ

Enligt BVL.

'Endast den får utses till funktionskontrollant som fått godkännande (riksbehörighet) av ett organ som ackrediterats för detta ändamål eller godkännande för viss kontroll av den eller de kommunala nämnder som fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggväsendet.'

En eller flera lokala behörigheter är kanske ett billigare alternativ än att förnya riksbehörigheten. 30% av FunkiS medlemmar har lokala behörigheter. Den kommunala OVK-handläggaren känner väl 'sina besiktningsmän'. Han vet oftast mer om deras kunskaper och förmågor för praktiskt OVK-arbete än ett ackrediterat certifieringsorgan, som enbart gör sin bedömning med hjälp av papper. Utan de lokalt behöriga besiktningsmännen hade OVK-n inte klarats av. Det finns inga belägg för att riksbehörigheten borgar för en bättre OVK-kvalitet. Men belägg finns för FunkiS-nätverkets betydelse för OVK-ns genomslagskraft och bättre ventilation – inomhusmiljö.

Boverkets

Föreskriften i §15b om att särskild kunskapsprövning får utföras innebär i praktiken skall utföras!

Det är Swedac och internationell standard EN 45013 som gäller. Enligt Swedac är vi inte lämpliga för OVK-uppgiften utan ett godkänt kunskapsprov. I EN 45013-standardens finns krav på kompetensuppföljning. Certifiering av ackrediterat organ och vidhängande kunskapsprövning är 'ler och långhalm'!.

En berättigad fråga är dock – Vad tänkte sig Boverket egentligen – när man gjorde föreskriften i §15b och vad avsåg man med tillhörande rådtext?

Kolla dina fakturor från Swedcert!

Har du också blivit felfakturerad av Swedcert? Begär skriftligen återbetalning!

Den 5 oktober har FunkiS påpekat för Swedcert att deras fakturering för den årliga OVK-rapporteringen varit 500 SEK istället för avtalsenliga 400 SEK. Vi har också uppmanat dem i ett brev, den 15 oktober, att göra en snabb återbetalning till de drabbade. Till hjälp för detta har vi bifogat utdrag ur vårt medlemsregister. Gör dock som många andra, skriv själv till Swedcert och begär pengarna tillbaka.

Swedcert förnekar att avtalet med FunkiS gäller!

Swedcert hävdar att avtalet med FunkiS, om förnyelse av riksbehörigheten för OVK, inte gäller sedan 6 april i år. Man hänvisar till ett brev, daterat 29 dec. 2000, där man säger upp avtalet om man inte kan bestämma tid för omförhandling. Dåvarande ordförande Olle Nevenius besvarar brevet med ett fax den 3 januari 2001 och föreslår att Swedcerts vd kontaktar honom i ärendet. Swedcert återkommer aldrig.

Inte förrän nu, när några uppmärksamma FunkiS-medlemmar pekar på Swedcerts felfakturering och avtalets innehåll aktualiseras. Då hävdar Swedcert att det inte finns något avtal! FunkiS styrelse är enig om att gällande avtal går ut den 6 april 2002.

Boverkets rapport av två regeringsuppdrag

- Kommunernas resurser för bygglov respektive tillsyn och kontroll inom byggandet
- Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet inom byggandet och ventilationsområdet i kommunerna

Funkis har tagit del av dessa rapporter och gjort några "klipp" ur sammanfattningarna som vi OVK-are kan ha intresse av att veta. Kontakta kansliet om du vill ha mer fakta ur innehållet.

Kommunerna....

82% av kommunerna har svarat på en brevenkät våren 2001. Av storstads-kommunerna är den hela 98% som svarat. Bland kommuner med mindre än 10000 innevånare är det 69% som svarat. Boverkets utvärdering av enkäten innehåller bland annat följande:

Personal:

En tydlig minskning av personalresurserna kan konstateras för hela undersökningsperioden oavsett vilken personalgrupp det gäller. Tydligast är emellertid minskningen av antalet bygginspektörer, d.v.s. den mest tekniskt utbildade delen av personalen. Här har bemanningen i kommunerna minskat med så mycket som 200 personer under tio år, vilket motsvarar ungefär 36 procent.

Totalt rör det sig alltså om en 30-procentig minskning av personalresurserna över en tioårsperiod vid vilkens slut ärendemängderna är oförändrade. Hur denna ekvation har gått ihop indikeras bl.a. av svaren på frågorna

som rör själva tillsynsarbetet (se nedan). Drygt 60 % av de som besvarat enkäten anser att de inte har resurser som är rätt avvägda med hänsyn till behoven.

Tillsynsarbete:

I ett påfallande stort antal byggnadsnämnder (ett sextiototal av dem som svarat på frågan) besöker inte byggarbetsplatser för tillsyn mer än högst 5 ggr/år. Det finns bland dessa också flera nämnder (ett 25-tal) som uppger att de över huvud taget inte gör sådana besök annat än möjligen vid anmälan från utomstående eller påfordran från projektansvariga. Orsaken anges i regel vara resursbrist, d.v.s. att den personal som finns har att prioritera andra uppgifter. En överväldigande majoritet av nämnderna – 160 stycken – har minskat antalet tillsynsbesök under de senaste fem åren.

Det förefaller också som byggnadsnämnderna är sparsamma med att använda sanktionssystemet. 56 % av de undersökta nämnderna har inte gjort varken något påpekande eller utfärdat något föreläggande i samband med tillsynsbesök sedan PBL-reformen 1995. Detta hänger naturligtvis ihop med att besöksfrekvensen minskat.

Taxor: (OBS! att avgifter ej får tas ut för OVK-handläggningen)

Nära nog samtliga (220) undersökta kommuner tillämpar Svenska Kommunförbundets förslag till taxa vid debitering av avgifter för bygglov och bygganmälan. En tydlig skillnad kan märkas i grundbeloppets storlek mellan storstadsregionerna och övriga landet. Beloppen är högre i storstadsregioner.

Slutbevis:

Av de byggprojekt som varit aktuella att pröva för slutbevis, har endast hälften begärt slutbevis. Detta indikerar tydligt att aktörerna på byggmarknaden ofta inte har något behov av eller motiv för att få officiellt bekräftat att man uppfyllt samhällskraven. Vad detta i sin tur beror på är en större fråga som vore värd en närmare undersökning och analys.

Länsstyrelserna...

Under våren 2001 tillställdes samtliga länsstyrelser en brevenkät om dessas resurser för tillsynen över byggandet i respektive län. Frågan om tillsyn över den obligatoriska ventilationskontrollen berördes särskilt. Samtliga län besvarade enkäten. Länsstyrelsernas organisationer varierar från län till län. Det varierar därför även mellan länsstyrelser, vilken avdelning eller enhet som ansvarar för tillsynen över samhällsplanering och byggande. Därmed kan vi dra slutsatsen att personer med helt olika kompetens handhar uppgifterna. Här finns både jurister, arkitekter, tekniker och andra befattningshavare.

Resursfördelning:

Antalet personer som arbetar med plan- och byggfrågor varierar från 1 till 33 per länsstyrelse. Av dem arbetar mellan 0 och 10 personer med tillsynsfrågor. Fördelningen mellan personalresurser för tillsynsfrågor i förhållande till andra ärenden inom plan- och byggnadsväsendet är således mycket sned, vilket innebär att resursen för tillsyn över byggnadsväsendet i länet är minimal om någon.

Inte någon av de länsstyrelser som besvarat enkäten har särskild kompetens avdelad för frågor som rör de tekniska egenskapskraven inklusive OVK.

Gives tillräckliga resurser för tillsynen?

Inte helt oväntat anser de allra flesta att resurserna för plan- och byggfrågor är otillräckliga. Dock, bedömer fyra länsstyrelser att resurserna för OVK är tillräckliga, trots att man inte utövar någon tillsyn i den delen!

Aktiv tillsyn

Endast en länsstyrelse uppger att den på eget initiativ utövat tillsyn enligt OVK-förordningen. Tillsynen enl. PBL & BVL har, för de sju länsstyrelser som utfört någon, utmynnat i någon form av rekommendation till byggnadsnämnd om ändring av rutiner.

Detta har gett resultat i två av de sex län där man följt upp saken.

Boverkets information till länsstyrelserna

Hälften av länsstyrelserna är inte nöjda med Boverkets information kring frågor om de tekniska egenskapskraven enligt 2 § BVL. Några anser att länsstyrelsens ansvar är oklart, någon annan uppger att frågan inte är prioriterad. Det finns således krav på mer eller bättre information från Boverket.

Boverkets kommentarer

Boverket har intensifierat sina kontakter med länsstyrelserna. Verket har då poängterat vikten av att styrelserna under lämpliga former bevakar att samhällskraven på byggandet uppfylls. Verket avser emellertid att vidga samverkan så att den även omfattar enheter och avdelningar som idag ansvarar för stadsmiljö- och plan- och miljöfrågor, eftersom där finns arkitektkompetens, juridisk, teknisk, antikvarisk och annan kompetens som kan komma byggandet till del.

P-märkning av luftfilter

P-märket är SP:s kvalitetsmärke för verifiering av en produkts egenskaper.

Märkningen är ett frivilligt certifieringssystem för kvalitetssäkring som innebär möjlighet att ställa högre krav än myndighetskraven. P-märkta luftfilter uppfyller SP:s certifieringsregler SPCR 022, som tagits fram tillsammans med tillverkare och brukare. Reglerna omfattar:

- Tredjepartskontroll hos tillverkaren, årlig
- Tillverkarens egenkontroll
- Tillverkarens produktinformation
- Oberoende typprovning av avskilningsgrad enl EN779
- Långtidsegenskaper för avskilningsgraden under kont.drift med uteluft i 6 månader enl. SP metod 1973.

På hemsidan www.sp.se listas P-märkta luftfilter.

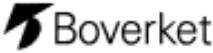
Vill du veta mer kontakta Johan Johansson hos SP 033-165516

'Kvalitetssäkrad OVK' – Boverkets försöksverksamhet

I tidigare bulletiner har vi redovisat att 28 fastighetsägare ingår i Boverkets försöksverksamhet. Dessa skall med ett eget kvalitetssäkringssystem ständigt tillse att kraven på ventilationssystemen är uppfyllda.

Försöket skall avslutas den 30 augusti 2005. I försöket ingår naturligtvis också att utforma lämpliga kontrollsystem och rapporteringar. FunkiS styrelse har gett tekniska rådet i uppgift att ta fram ett förslag till Boverket om vad en årlig stickprovskontroll bör omfatta.

Nuvarande handläggare på Boverket är Madeleine Hjortsberg. Hon har tagit fram ett informationsblad som berörd fastighetsägare skall anslå istället för OVK-intyget. Så här ser det ut:

Datum: _____

Information till Dig som bor eller vistas i byggnaden

Undantag från kravet på obligatorisk ventilationskontroll (OVK)

Denna fastighet ingår i ett försöksprojekt som drivs av den centrala myndigheten Boverket. Försöksprojektet går ut på att fastighetsägarens kvalitetssäkringssystem ersätter kravet på obligatorisk ventilationskontroll under en femårsperiod. Därefter ska projektet utvärderas.

Boverket har medgivit undantag från bestämmelserna om obligatorisk ventilationskontroll (förordning 1991:1273) för denna fastighet till och med den 30 augusti 2005.

Fastighetsbeteckning: _____

Adress: _____

Kontakta fastighetsägaren om Du vill ha mer information.

Fastighetsägarens kontaktperson
(namn och telefon): _____

Information om projektet hittar Du på Boverkets webbplats: www.boverket.se.

Anslås istället för OVK-intyget.

OVK-intervall efter ombyggnad av del av ventilationssystem

Fråga från FunkiS 2001-06-29

Fråga 1:

Hur skall föreskriften i BFS 1999:25, ÖVR84 §2 tillämpas när ombyggnad skett av del av ventilationssystem?

Problemet är särskilt påtagligt vid lasaretsbyggnader, där ständiga ombyggnader sker av systemdelar. Det är ju mycket opraktiskt att ha flera datum för återkommande OVK för ett och samma system beroende på att ombyggnationer ägt rum och fortsätter äga rum. Problemet finns också när en ombyggnation av en systemdel är resultat vid felavhjälpan av OVK-anmärkning.

Exempel för att belysa ett tänkbart fall:

Kategori 1, System TA I:

Återkommande OVK utförd 1999-12-01. Nästa OVK 2001-12-01 (plus/minus 2 mån)

Ombyggnad av systemdel av TA I (som utgör 10 % av systemet) La besiktning utförd 2001-06-01. Vilken tidpunkt skall anges för återkommande OVK?

Fråga 2:

Ansvar Boverket att det finns ett samband mellan hur många procent av ett system som byggs om och intervall till återkommande OVK?

Fråga 3:

Ansvar Boverket att man alltid skall göra komplett OVK av ett system efter ombyggnation, oberoende av en ombyggnationens eller ett systemets omfattning?

Vi har många funktionskontrollanter som ställer just dessa frågor. Vi behöver ett snabbt svar.

En systemdel som skall byggas om

Svar från Boverket 2001-10-17

Ni har ställt tre frågor i brev daterat den 29 juni 2001 om intervaller för besiktning vid funktionskontroll av ventilationssystem.

Er första fråga gäller hur 2 § ur 1317S 1999:25 ÖVR skall tillämpas när en ombyggnad av ett ventilationssystem har utförts.

Boverkets svar:

Boverket kan konstatera att i såväl förordningen (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem som i Boverkets föreskrifter och i de propositioner som ligger till grund för reglerna anges begreppet ventilationssystem som en enhet. Ingenstans antydes att ventilationskontroll kan ske av delar av ventilationssystem.

Enligt 4 § i förordningen skall funktionskontroll ske innan ett ventilationssystem första gången tas i bruk och vad som skall kontrolleras anges i 5 §. Besiktningen skall utföras av en sakkunnig person enligt 3 §. Det är denna person som avgör besiktningens omfattning. Till grund för besiktningen kan även gällande OVK-protokoll för ventilationssystemet finnas. Tidpunkt för återkommande besiktning av ventilationssystemet återfinns i 2 § föreskrifterna.

Om endast delar av ett system byggts om på ett så omfattande sätt att det kräver en ny första besiktning så är det den ofta en sådan installation eller väsentlig förändring av anordning av ventilationen som kräver bygganmälan enligt plan och bygglagen (1987:10, PBL) 9 kap 2 §. Den besiktningen som då ska äga rum med anledning av denna ändring skall grunda sig på de handlingar som ligger till grund för byggnadsnämndens prövning. Härvid skall kontrolleras att funktionen och egenskaperna hos systemet överensstämmer med gällande föreskrifter, att systemet inte innehåller föroreningar som kan spridas i byggnaden och att det finns instruktioner och skötselanvisningar samt att systemet i övrigt fungerar på avsett sätt.

Såvitt Boverket kan bedöma skall hela systemet kontrolleras.

Era övriga två frågor om dels samband med hur stor procent av ett system som byggs om och dels om omfattningen på OVK faller i och med ovanstående svar.

Föredragande i detta ärende har varit civilingenjör Bertil Jönsson. Vi hanteringen av detta ärende har jurist Ann Petersson deltagit.

Med vänlig hälsning

Adrian Radocea enhetschef
Bertil Jönsson

Betänkandet Reformerat sotningsväsende (SOU 2001:42)

Remissvar från FunkiS till försvarsdepartementet.

FunkiS är en ideell förening med ca 1300 personliga medlemmar som certifierats för funktionskontroll av ventilationssystem. Föreningen verkar bland annat inom den s.k. Fyrklövern som startats på initiativ av Boverket för att säkra god kvalitet åt byggnadsägarna i strävan för bättre ventilationssystem.

FunkiS har enbart tittat på SOU 2001:42 på basis av den yrkeskunskap som vår grupp besitter. Vi har koncentrerat oss på följande:

Brandskyddsbesiktning

Statens räddningsverks föreskrifter om omfattningen av brandskyddsbesiktningen bör även omfatta riskmoment för branduppkomst, brandspridning, utrymningssäkerhet såsom t.ex.

- Kanalsystem, fläktar och aggregat för ventilation (isolering, brandcellsgenombrott, upphängning)
- Brännbart, rökutvecklande material i ventilationssystem.
- Kanalisationer för rör och el
- Brandfunktioner i installationssystemen (aggregat, brandspjäll, släckningsanordningar, larm, start/stoppmanövrering)

Man bör undersöka möjligheten att samordna fristerna för denna besiktningstyp med de intervaller som gäller för OVK. Besiktningsmän som utför OVK har som regel goda kunskaper som lämpar sig för kontroll av ovannämnda riskmoment och bör lämna sig för certifiering för brandskyddsbesiktning.

Rengöring och brandskyddsbesiktning av imkanaler i bostadskök.

Erfarenheterna från OVK visar på brister i rengöring av normala frånluftskanaler och tillhörande frånluftsdon.

Likaså finns brister vad gäller rengöring av enkla uteluftsventiler. OVK-besiktningen görs med sexårs intervall i F-system och 9-års intervall i S-system. Ventilationen av en bostad har normalt endast frånluftsentiler i kök, badrum och toaletter. Luftväxlingen i bostaden vilar på att det finns rena ventiler och kanalsystem. Även om en försmutsning inte medför högre brandrisk så finns det stor risk för att ventilationsflödet minskar under vad som är hygieniskt godtagbart. Bostadsinnehavaren saknar ofta de elementära kunskaperna i ventilation av den egna bostaden och hur vanliga missgrepp kan sätta den ur spel. Samhället borde öka sin information och erbjuda utbildningsalternativ till den enskilde.

Detta är särskilt viktigt att samhället informerar ägarna av enfamiljs- och tvåfamiljshus, som undantagits från återkommande OVK. Denna kategori får således till 100% ta eget ansvar för både brandskydd och ventilation. Elib-utredningen visade att 4 av 5 småhus hade undermålig ventilation. Risk finns att brandskyddet blir lika illa. FunkiS medverkar gärna i framtagandet

av informationsmaterial som t. Ex. kan delas ut i samband med OVK-besiktningen.

Om OVK-besiktningen av imkanaler i bostadskök även skall omfatta "brandskyddet" måste nuvarande föreskrifter och Boverkets allmänna råd kompletteras med detta klarläggande.

Tillsynsmyndigheten

I en kommun är det den nämnd som har ansvaret för räddningstjänsten som utövar den omedelbara tillsynen av brandskyddet. För OVK-verksamheten är det den nämnd som har ansvaret för byggnadsverksamheten. För att reducera kostnaderna för byggnadsägarens rapportering bör kommunerna uppmärksammas på att samordna handläggande av tillsynen av OVK och brandskydd.

Godkännande av lokal behörighet

Arbetsgruppen föreslår grundläggande krav för en treårsperiod som innebär att endast examen som skorstensfejare, skorstensfejartekniker eller skorstensfejaringenjör kan få lokal behörighet för brandskyddsbesiktning. Motsvarande krav finns inte för kommunen när det gäller sökande av lokala behörigheter för OVK. FunkiS föreslår att kommunen ges rätt att dela ut lokala behörigheter för brandskydd med liknande formulering som den som gäller för OVK.

Med vänlig hälsning
Jan Borglund (Ordförande)

VENTILATIONS- MÄTARE

Nyhet!
Nu även medel-
värdesfunktion!

Ventilationsmätare Airflow™ TA45

• Lufthastighet	• Nollställning
• Luftflöde	• Medelvärde
• Lufttemperatur	• Teleskopsond
• Temperaturkompensering	• Lättanvänd

Ring för ytterligare information!

MÄTFORUM

– alltid steget före –

Mätforum AB
Fabriksvägen 12 • 171 48 SOLNA • Telefon 08-82 25 50 • Fax 08-82 84 57
e-post: maefforum@maefforum.se • <http://www.maefforum.se>

FunkiS på Elmiamässan

FunkiS satsade ordentligt på informationen i Fyrklövermontern. Massor med trycksaker och broschyrer delades ut. Med hjälp av en dataprojektor förvisades FunkiS olika program för OVK och vårt bildspel om Fyrklövern.

Även informationen om våra utbildningar var intressant för många. Tillsammans med företrädare för RSVR, RSVI och FSV försökte vi delge Boverkets kvalitetssträvande för bättre ventilation till alla som lyckades hitta in i vår lilla hörna. I montern fanns även VVS-slussen, uppkopplad på webben och skickligt demonstrerad av Mikael Ekberg.

"Fyrklövermontörerna": Per Sjögren FSV, Johnny Rosendahl FunkiS, Jan-Erik Nilsson RSVI, Sven Mangnäs RSVR

Fyrklövermontern

Ventexpert AB är ett "riktigt Fyrklöverföretag" vars anställda är medlemmar i RSVR, RSVI och FunkiS. Företaget startade i Örnsköldsvik och har nu etablerat sitt huvudkontor i Södertälje. Johanna Melin, på bilden är tyvärr inte medlem i FunkiS. Istället har hon skickat in Jan Borglund, som vi valde till vår nye ordförande vid årsmötet 2002.

Per FSV o Per J&W fd Per BoV

VVS-slussens Mikael Ekberg

Sven Mangnäs, Per Granqvist, Per Sjögren, Johanna Melin, Mikael Ekberg

Sven Sjöstedt från FunkiS Fyrstad i sampråk med Johnny Rosendahl, FunkiS kansli

"Intelligenta" frånluftsdon

Exhausto har tagit fram en ny typ av don.

- Don med fuktstyrning.
- Don med belysningsstyrning.
- Don med timerstyrning.

Alla forcerar flödet från ett grundvärde som kan ställas in i 8 alternativa läge. Exempel som matchar BBR:s rådtext för badrum utan öppningsbart fönster : Vid 100 Pa och grundläge 5 är flödet 13 l/s. Forceringsläget ger då ett flöde på 30 l/s. Ljudnivån är 23 dB(A) i grundläget och 33 i forcerat läge.

Nytt frånluftsdon från Exhausto

Fuktstyrning sker med hjälp av ett fukt känsligt nylonelement. Belysningsstyrningen sker via en ljussensor och passar i mörka rum, men tål öppen dörr utan tillslag. Manuell forcering via timerstyrning är 20 eller 60 minuter.

Enligt kraven i BBR skall uteluftsflödet i ett rum vara lägst 0,35 l/s,m² golvarea. Flödet får reduceras när det inte används. Enligt rådtexten bör luftvolymen vara omsatt minst en gång innan rummet återanvänds.

Tänk på kraven i BBR 2:42 att, **det skall finnas en enkel, lättläst och fast uppsatt bruksanvisning vid don som avses att regleras, manövreras eller rengöras av boende eller annan brukare.**

VEX90 – Hög verkningsgrad

Exhausto har ett nytt FTX-system med 90% verkningsgrad främst avsett för småhus. Detta innebär att eftervärme normalt ej erfordras av tilluften. Således en klart intressant lösning ur energisynpunkt! Enligt markandschef Rickard Jung kommer aggregatet från

Holland där det anses mycket framgångsrikt.

Richard Ljung förepisar VEX 90

Hur är det då i Sverige? Första OVK-besiktning måste ske. Då kan brandfrågan dyka upp även om den inte direkt tillhör OVK – problematiken. Ett småhus är i regel en egen brandcell.

Men hur är då aggregatet uppbyggt med hänsyn till skydd mot brand och brandspridning? Aggregatet är isolerat med polypropylenskum och har anslutningsstosar och värmväxlare av plastmaterial. Enligt tillverkarens broschyr är även imkanalen från köket ansluten till aggregatet. Det är inte många delar av aggregatet som är av obrännbart utförande. FunkiS har rekommenderat Exhaustos markandschef Richard Jung att undersöka ett eventuellt typgodkännande av produkten gentemot kraven i de svenska regelverken.

En fungerande röklösning?

Smoke Free Systems har studerat människors rökbeteende i 15 år. Både rökarna och de som utsätts för passiv rökning. Man har tagit fram ett system för att skapa fräscha miljöer utan rök och dålig lukt. Lösningen är ett avtal som omfattar både rökstationen och det service och underhåll som är förutsättningen för en störningsfri funktion. Rökstation, som har tilltalande design, placeras fritt i lokalen. Den innehåller ett cirkulationsaggregat med fläkt och filter för både partiklar (finfilter)

och gaser (kolfilter). Röken fångas upp över den plats där rökningen skall ske. Efter rening återförs flödet till lokalen. Ett grundflöde upprätthålls när ingen röker. Forcerat flöde körs vid rökning och därefter under erforderlig tid.

Smoke Free Systems dimensionerar rökstationen och gör periodisk tillsyn så att avtalad funktion innehålls. För bedömningen vid OVK har du god hjälp i TRR (tekniska riktlinjer för rökrum), Scanvacs riktlinjer R11.

Rökstationen av denna typ tillhör det som Scanvac anger som klass B. Denna klass kan väljas om det inte finns förutsättningar för klass A , dvs. frånluft som via kanalsystemet förs till det fria. För B-klass bör du kolla följande:

- Det rum skall mottar rökstationens renade luft skall ha stor volym i förhållande till rökstationens volym och skall ha tillfredsställande allmänventilation enligt regelverkets krav.
- Den renade luften skall släppas ut på sådant sätt att den inte alls eller i endast obetydlig grad blandas med vistelsezonens inneluft.
- Hur är underhåll och tillsyn arrangerad?

Rökstation från Smoke Free Systems.

Återanvändbar filterram hos Dinair

Dinairs bidrag till en bättre miljö är en intressant lösning väl värd att studera.

Miljöspecifikation

Refillpåse	Polyester Polypropen Trä	Brännbart
Ram	Snöplåt, förzinkad	Återanvändbar
Lås	Bokträ och stål	Återanvändbar

Filterpåsen lossas från stålramen genom att lyfta ur två träribbor.

Påsen stänges med ett grepp, lyfts ur och stoppas i lämpligt återvinningsemballage. Stålramen och träribborna, av rödbok, återanvänds. Montage av ny filterpåse görs med hjälp av ett monteringsbord av kartong eller direkt på platsen när det gäller ramverk.

Fredrik Särneshed, VD Dinair.

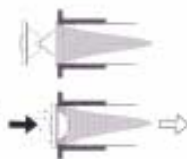

Enkelt handhavande vid filterbyte.

Bra smutsskydd vid ombyggnad.

Skydda utsatta frånluftskanaler

Frånluftsfiltret Dinair-FF monterar direkt bakom befintliga frånluftsentviken. Filtret är utprovat för att med lågt luftmotstånd skydda speciellt utsatta frånluftskanaler från partiklar och fibrer som alstras inomhus tex i omklädningsrum och kök. Under byggtiden är Dinair-FF ett utmärkt skydd för hela kanalsystemet. (Beställ produktblad.)

Dinair-FF, enkelt att sätta in och byta ut men det behövs nog utbildad driftpersonal om rätt luftflöde skall vidmakthållas

Futurum ventilationsguide

Futurum har tagit fram en ventilationsguide för köksventilation. Ventilation betyder som bekant 'transport av luft för att åstadkomma luftväxling'.

Futurums nya Non Stop förevisas av försäljningschef Tommy Karlsson.

Ventilation åstadkommes med uteluft/tilluft och frånluft. Futurums ventilationsguide visar i vanlig ordning luftpilar i ett önsketänkande om köksventilation och hur ersättningsluften dvs uteluften skall tas in. Guiden är ett steg i rätt riktning för upplysning av konsumenten. Men det saknas en hel del – såsom att:

- senaste OVK-protokollet bör vara utgångspunkten vid en ändring
- risk för bakdrag genom andra frånluftsdon/ rökkanaler till öppna spisar
- konkurrerande frånluftsfälktar i exempelvis badrum.
- omklassning av S-system till F-system när den fria kanalarean stryps av köksfläktinstallationen.
- bakdragsrisken finns genom köksfläktar som stoppas (när ljudet är störande.)
- fönstervädring – störning eller hjälp?
- uteluftsventilerna måste vara öppna och rengjorda.

Och så det där om kolfilterfläktar...

Kolfilterfläktar är inte ventilation. Kolfilterfläkt är ett återluftssystem inom köket med avsikt att ta bort fett och lukt. Systemet är skötselkrävande. Otätheter som gör att luften går förbi filtret saboterar luktreningen.

Futurum rekommenderar kolfilterfläkten för S-system i flerfamiljshus, när det endast finns gemensamma kanaler men även i enfamiljshus!?

OVK-utbildarna

Berit Reinholdsson och Elisabeth Sandin är utbildningsspecialisterna som ständigt ser till att ÅF-SIFU:s kursverksamhet om OVK och ventilation innehåller senaste nytt från FunkiS. Vi på FunkiS är mycket glada över deras engagemang i vår lilla nisch. Det är många nya besiktningsmän som fått stabila OVK-grundkunskaper av goda föreläsare från SIFU i Borås (numera ÅF SIFU). Läs mer om vårens kurser i nästa bulletin.

Elisabeth Sandin

Berit Reinholdsson

SMHI och energibesparing

Den vanliga utegivaren för byggnadens värmesystem ersätts så här :

Nettobehovet av värme beräknas timme för timme med hjälp av meteorologiska värde för utetemperatur, vind och sol. Hänsyn tas till byggnadens energistatus, form, fönster, innetemperatur och interna värmetillskott.

Beräkningen görs för typfall eller individuella byggnader. Hänsyn tas även till fritt, normalskyddat eller skyddat läge för sol och vind. Omräkning sker till en ekvivalent utetemperatur som sänds via internet som en daglig 5-dygnsprognos med timvärden till en speciell prognosmottagare som i sin tur kommunicerar med reglerutrustningen i byggnaden. Erfarenheterna visar på 10-20% lägre energiförbrukning, jämnare inomhus-temperatur och utjämnad effekt.

Prognosstyrt hus visar en helt jämn dygnskurva utan minsta avvikelse medan det konventionella huset visar en variation på mellan 22,3 och 22,8 grader C. Vad tror du om detta? Och hur går det med kallraset vid fönster?

Energi sparas med sänkt innetemperatur. Dragrisken från uteluftsdonen ökar dock när det blir kallare inne. Uteluftsdon stängs. Man sparar ännu mer energi, men på bekostnad av luftkvaliteten.

På SMHI:s hemsida finns det mer info. Kolla : www.smhi.se/prognosstyrning.

Bakterier rensar hos McDonalds

Conny Normans innovation reducerar fettbeläggningen i imkanalen efter fettfiltret. Kanaldelen närmast filtret innehåller snedställda plåtar som omlänkar luftströmmens riktning.

Conny Norman, innovatör och motorcyklist.

Via två dysor och en timerstyrd pump tillförs en tvättvätska från Sciencia Biotech som bland annat innehåller

naturliga mikroorganismer. Fettet bryts ner till en mera löslig form som kan avdräneras till kökets fettavskiljare.

Fettfilter från Sciencia Biotech AB.

Miljö filtret

Utvärdering av miljö filtret 00.01.01 – 00.10.11

I januari månad år 2000 satte vi upp fett fällan på McDonald's Västgata i Örebro. I början gick det trögt och det var en hel del problem. Efter några månader så fick vi ordning på det som inte fungerade. Jag och Conny bestämde oss nu för att börja mäta effekten av det hela. Det var nu som det skulle börja utvärderas och datumet var 1/6. Det gick inte bra enligt mig.

Jag ringde Conny den 25/8 och talade om för honom femliters dunken som vi hade som mätinstrument var näst intill tom, dunken endast fylld en centimeter. Conny kom då samma dag. Vi gav oss inte, vi var övertygade om ett gott resultat. Vi letade efter orsaker och fann också den felande länken, röret för avrinningen var igetsatt. När vi rengjorde hålet för avrinningen kom det 2.2 kg fett. Vi blev båda mycket glada.

Vi tömde ut fett till fettåtervinningen och riggade upp dunken igen. Det är i dag den 11 oktober 2000 och i dunken så finns det ytterligare ca. 2.5 kg. fett som ej har hamnat i våra im kanaler (utsugnings kanaler för grillar och fritöser).

Det jag här skriver om är endast en station av fem möjliga. Nästa steg för oss är att installera fettfällan på två grill stationer till, jag vet att dessa två stationerna används mer frekvent än den grill stationen som fettfällan är utprovad på vilket kommer att ge ännu bättre resultat.

Om Ni har några funderingar så finns jag anträffbar på 0705-260066

Magnus Pojen
Magnus Pojen
Franchistagare
McDonald's Örebro

FRANCHISATÖR
HÄLSÖGATAN 10
171 75
TEL 0705-260066

FRANCHISATÖR
HÄLSÖGATAN 10
171 75
TEL 0705-260066

FRANCHISATÖR
HÄLSÖGATAN 10
171 75
TEL 0705-260066

På 40 dagar samlades 2,5 kg fett upp i en dunk vid en provanläggning på en grillstation hos McDonalds i Örebro. Fyra grillstationer står på tur. Ring gärna 0705-260066, Magnus Pojen hos McDonalds om du vill veta mer.

Dragfri uteluftstillförsel

Drivkraften är som vanligt det undertryck som alstras i ett F- eller S-system. Casamjas lösning innebär att många små hål borras i fönstervirket. På insidan monteras Omegaventilen. Klassiska frågor är: Dragfri? Smutsfri? Kondens på fönsterglas?

Örjan Ahrenbrandt och Hans Castvall.

Sammanfattning i Casamjas eget mätresultat innehåller intressanta temperaturdata. FunkiS ser fram emot en redovisning i diagram och tabellform där kriterier i vistelsezonen verifieras vid olika utförhållande och drivtryck (tryckfall över det kompletta uteluftsarrangemanget). Det behövs nog även en skötselinstruktion enligt BBR 2:42.

Casamjas princip för Omegaventilen

Uteluftstillförseln

Fresh har många alternativ på uteluftsdon utan dragproblem eller med minskade dragproblem. Somliga stängs när det blir kallt. Annars skulle det dra...

Uteluftsdon bakom radiator

Det är egentligen konstigt att vi inte år 2001 klarar av uteluftstillförseln på ett enkelt, billigt, hygieniskt och dragfritt sätt. Det behövs kanske nya infall, om än något 'tokiga'. Här är en idé som FunkiS hoppas att experterna hos Fresh kan utveckla till en bra produkt.

Förutsättningar :

- Uteluft utan onödiga föroreningar
- Dragfri, energisnål funktion
- Enkel och billig
- Placering var som helst i yttervägg

Idé:

- Ett hål i väggen försett med rörstos passande för rengöring med den vanliga dammsugarborsten.
- Hålet placeras lämpligen mellan 0,5-1,5 över golv, på en lättåtkomlig plats
- En "200W lampa" i hålet eller på insidan, som värmekälla, styrd av en fabriksmonterad, förinställd termostat (8 l/s kan värmas upp 20°C). (Just nu är det populärt med stämningskapande väggarmaturer...men det finns många andra typer av elvärmare att välja mellan). Energiförbrukningen ökar ju inte men det kan bli lite värme från el istället för värmevatten. Miljöaspekten blir sannolikt oförändrad.
- "lampan" skall kunna svängas åt sidan för dammsugning.
- "lampan" skall enkelt kunna bytas.
- Rörstosen skall ha ett nederbörds och smådjurskydd på fasadsidan och vara monteringsbar från insidan.

Fresh uteluftsexperten Tommy Söreke, Stig Nyström och Fredrik Netz

Mätforums inspektionskamera SOTT-5

Helkapslat, vridbart, välskyddat kamerahuvud. Färg, ställbar bildskärpa, som regleras på manöverdelen. Anslutning till LCD-projektor för storbildsvisning provades framgångsrikt i FunkiS-montern.

SOTT-5, (se även Bulletin 2001:2)

Mätforum är ett av våra kunniga mätarföretag som har servat oss OVK-are med instrumentfakta och mättekniska frågor på ett föredömligt sätt. Även mätteknisk utbildning är en välrenommerad specialitet. Vi mötte Mätforums Björn Tollertz i samspråk med Intabs Sanna Anfjorden

Sanna Anfjorden och Björn Tollertz.

TR-frågor

Hela tiden inkommer det nya frågor till FunkiS. Större delen av dessa har besvarats av Tekniska rådet (TR) och skickats vidare till frågeställaren. Samtliga frågor och svar publiceras i Bulletinen så att alla kan ta del av FunkiS arbete. Frågan och svaret kommer även med i FOS - Frågor Och Svar.

Fråga 01004

OVK-på ett stort dagis. Man har disponerat om ett rum med flödet 40 l/s till matrum för 19 personer. Matrummet används bara en kort tid vid vissa tillfällen på dagen. Flödet bör vara 190 l/s i matrummet, när det används. Är det tillåtet att omdirigera flöde, via en spjällfunktion, från andra lokaler som ej används samtidigt med matrummet eller då har mycket låg personbeläggning? Flödet tas således från totalflödet för dagiset.

Svar

TR menar att omdirigering av luftflödet med spjällfunktion bör vara tillåtet och t.o.m önskvärt för att hålla nere den totala luftmängden och på så sätt spara energi.

Tryckknapp med timerfunktion, för spjällfunktionen måste skyltas tydligt i detta fall, så att personalen förstår att disponera luftflödena, på rätt sätt. Kan eventuellt utformas som en brukarinstruktion att anslås i lokalen.

Barnen på dagis sitter som regel inte länge vid matbordet, och rör sig mycket mellan rummen, varför man också kan acceptera att ej dimensionera för max antal personer i vart och ett av rum typ rörelserum och allrum. Däremot i t.ex. ett vilrum med ett visst antal platser, skall flödet dimensioneras efter detta antal.

Fråga 01009

Bakgrund: OVK har utförts, för 1:a gången, i ett kontor med F-ventilation. Byggåret är 1989. Vid besiktningen konstaterades att föreskrivna frånluftsflöden (ritningsvärden) innehölls men att uteluftsdonen var snålt dimensionerade. (Uteluftsdon är av fabrikat Fresh) Beräkningsmässigt innebär detta att ett undertryck på 40 - 50 Pa erhålls i byggnaden.

Snåldimensioneringen anmärktes med en "1:a" i OVK-protokollet. (Vid intervjuer noterades dock att alla i byggnaden var nöjda med ventilationssystemet. I bygglovet finns ingen erinran mot systemet) Den kommunala handläggaren anmärkte på att besiktningsmannen endast satt en "1:a" på felet. Han krävde att ändring av detta och ett nytt protokoll med en "2:a".

Fråga 1:

Kan den kommunala handläggaren ställa krav på ändringar i OVK-protokollen, av detta slag, som vi måste följa?

Fråga 2:

Är bedömningen med en "1:a" korrekt?

Svar

Att systemet är underdimensionerat vad gäller uteluftsdon, är olämpligt men knappast förbjudet.

Under förutsättning att alla andra kriterier är uppfyllda, ljud, drag, temperatur, skall systemet godkännas

En etta i ditt fall innebär ju att du anser det vara ett fel. Alla fel

skall ju åtgärdas om än med olika intervall beroende på deras inverkan på systemets funktion.

Din etta är alltså tveksam. TR anser att du istället skall godkänna systemet (om alla andra kriterier är uppfyllda) samt notera att höga tryck råder och vilka nackdelar det för med sig.

Byggnadsinspektören och inte någon annan heller för den delen, kan kräva att du ändrar i ditt protokoll. Det är besiktningsmannen ensam som bestämmer. Om protokollet skickats till Byggnadsnämnd kan det bara ersättas med ett nytt.

Fråga 01010

Spiskåpor med för höga flöden

Hur skall man bedöma ett flöde i en spiskåpa som ligger 70 % över projekterat värde. Fastigheten är injusterad, tryckstyrning finns. Skulle man gå ner i varvtal förklarar man flödet i bad och dusch. Det finns 96 kåpor med samma problem.

Bakgrund

Vid samtal med frågeställaren lämnades följande bakgrund.

Äldre flerbostadshus med ny frånluftsinstallation fast med gamla kåpor från slutet 70-talet, vilka ej går att strypa vid forcerat flöde. Huvuddelen av kåporna körs i forcerat läge då de ej är försedda med timer, med hög energiförbrukning som följd.

Svar

TR:s mening är att för högt luftflöde ej skall medföra en 2:a i protokollet, men bör noteras för att uppmärksamma fastighetsägaren på att kåporna bör ersättas, för att minska energianvändningen och minimera risken för ljud- och dragproblem.

CPV vad är det?

CPV eller Commun Procurement Vocabulary är en europeisk standard för att klassificera varor och tjänster.

Den skapades 1993 för att göra det enkelt för företag att hitta annonser om offentliga upphandlingar på just de varor och tjänster som de erbjuder. CPV-koder används bland annat i annonser i Tillägg till Europeiska gemenskapens officiella tidning, EGT-S, samt i den tillhörande databasen TED.

I dagsläget finns över 5000 varor och tjänster CPV-kodade. Vill du delta i upphandling mot offentliga förvaltningar skall dina produkter och tjänster vara kodade. Du hittar mer fakta och vidarelänkar på hemsidan www.nou.se. Där hittar du också gratis blanketter att ladda hem. Var blir då CPV-koden för OVK? OVK är ju en form av teknisk besiktning. FunkiS föreslår två möjliga alternativ:

- CPV-kod 74313140-9: Teknisk besiktning av tekniska konstruktioner
- CPV-kod 74313000-6: Teknisk besiktning och provning

Information för debatt

Alvar Andersson, Tibro kommun och FunkiS medlem har gett oss denna tankeställare om verkligheten i Tibro.

Här är några foton på en befintlig fläkt med sugkammare som betjänar en vanlig livsmedelsbutik. Butiken skall nu byta ägare. Ventilationssystemen är byggda 1968. Fram tills nu i våras har det körts i ursprungligt utförande med 2 separata T/F fläktar. Dagflöde ca 4,5 m3/s och reducerat uteluftsflöde ca 10 tim, nattetid och vid helger. Ibland har drift skett med kanske 100% återluft eftersom systemet även bidrar till uppvärmningen. Den nye ägaren har nu övertygats om att i samband med renovering av lokalerna satsa på ett nytt FTX system efter en jämförande kalkyl med energikostnader/investering/driftkostnad.

Sugkammaren

Min egentliga debattfråga och kritik är att varför lokaler som denna ej är underkastade OVK. Du skulle ha varit med när jag inför ombyggnaden besiktigade fläktkammaren och kanalsystemet. Vad oerhört smutsigt det var, allt syns ej på foton. I alla år har uteluften tagits in genom vv-batterier, och in genom kammaren där det aldrig städats. Där låg allsköns material och till och med gamla arbetskläder. Filtren och spjällen vågar jag knappt nämna om. Det var katastrof, särskilt uteluftsfiltret, där det fanns döda fåglar m.m. . Tänk, i den affären har jag handlat många gånger. I och för sig har jag ej blivit (vad jag vet) sjuk av inköpen men medge att med nuvarande vetskap skulle det ej ha känts bra om systemet ej byggts om.

Inne i fläkten

Verksamheten och hanteringen av livsmedel underkastas ju generellt ganska hård om än ej regelbunden kontroll av det lokala hälso-miljökontoret. Men här är en svag länk i kedjan att få en fullgod miljökontroll. Jag är säker på att det finns många sådana här ventilationssystem ute i landet som ej sköts bättre. Oftast så har man en s.k fastighetsskötare, men som kan mycket lite eller inte hinner med att sköta systemet eller också så köper man en tjänst när akut behov föreligger. I storstadsorter och hos större etablerade fastighetsförvaltare är det nog i allmänhet betydligt bättre standard, men de handhar ju bara en del av lokalbeståndet i landet.

Nej plats för en skärpning! Vad gör vi OVK:are?

Jag har plöjt igenom nya AFS 2000:42 men vi kan ju ej "smyga oss in" den vägen heller. Eller kan vi?

Effekten av en strikt livsmedelkontroll blir ju halv om ej tillsyn och skötsel av ventilation fungerar till dessa lokaler.

Det måste finnas ett lagstadgat krav på kontroll. Görs den rätt ,så finns inget bättre styrmedel för att upprätthålla fungerande drift- och underhåll.

Här är en fråga till Alvar från kansliet. Det kommer säkert fler.

Den verklighet, som du beskriver med både ord och bild är synnerligen beklaglig. Ventilationssystem i livsmedelbutiker är ju OVK-pliktiga. Eftersom det rör sig om FT-system så borde tidigare OVK ha utförts både 1995 och 1998. Det finns all anledning att gå tillbaka och kolla hur det kan ha blivit så här illa. Har det inträffat ett snabbt förfall av systemen eller har OVK helt enkelt inte utförts tidigare?

.....

När OVK blir fel.....

I BFS 98 kap 6:22 står en liten inledning som kan tyckas vara så självklar, både i bygg- & förvaltningsskeende, att den egentligen borde vara överflödigt att skriva ned. Trots det finns den där och någonstans på vägen finns tyvärr risken att den likafullt försvinner....

"Byggnader skall utformas så att god luftkvalitet erhålls i vistelsezonen....."

Det lilla daghemmet såg väl ut ungefär som vilket vanligt daghem som helst. Lite nött av några års flitigt nyttjande och hårdhänt lekande, men både barn och personal trivdes där. I alla fall de flesta. Några ur personalen kände att dom fick problem med ögonen på eftermiddagarna. Lisa & Filips mammor berättade att dom fick medicinera sina barn oftare de veckor de hade långa dagar på dagis. När så till slut föreståndarinnans egna ögon började besväras och hon fick nästappa de dagar hon var mer på småbarnsavdelningen så började det hända saker.

Vid den första träffen samlades personal, fackliga representanter, fastighetsägaren, personalkontoret och miljö- & byggkontorets tjänstemän. Som vanligt blev ventilationen det första man siktade in sig på. Fastighetsägaren meddelade att anläggningen var besiktad och godkänd, men att det snart var dags för ny besiktning. Eftersom ventilationen i och med detta besked ansågs vara tillfredställande så siktade man in sig på övriga detaljer. Man skulle mäta fukt och byta ut ett felbehandlat linoleumgolv.

När det var gjort skulle det hållas en återträff för att följa upp resultat av åtgärder. Fastighetsägaren lovade dock att ny OVK-besiktning skulle vara utförd innan dess.

Vid nästa träff så meddelade man från daghemmet att 2 personer nu fått gå ned på deltid och att Lisa & Filip hade många dagar i hemmet pga sjukdom. Fastighetsägaren kunde dock (ganska nöjd) visa upp ett föredömligt nytt OVK-protokoll, utan ens en enda anmärkning. Han förtydligade kontrollantens egna ord att anläggningen överensstämde exakt med de projekterade handlingarna. Eftersom den utbytta mattan och letandet efter fukt visat sig vara resultatlösa började man diskutera omplacering av den mest berörda personalen (barnen var förstås utanför denna diskussion). Man beslutade också att träffas senare under vintern, datum skulle meddelas senare (personalen började misströsta...).

2 av fastighetsägarens drifttekniker hade alltid haft lite frågetecken kring ventilationen på det aktuella daghemmet, och man bestämde sig för att ta en ordentlig titt på systemet. Man hyrde in spårgas- & partikelmätare (man hade själv redan kontrollerat luftmängderna och visste att dessa stämde med ritningen), och begav sig mot daghemmet. Inte ens i sin vildaste fantasi hade de kunnat föreställa sig att ventilationen i vistelsezonen skulle vara så usel. De projekterade systemet uppvisade präktiga kortslutningar med till- & frånluftsdon placerade i tak mot varandra. Bland lysrörsarmaturerna var luften frisk men nere hos barnen var det total stagnation med höga halter luftburna partiklar! Trots knaper budget så fick man loss lite pengar från fastighetsägaren för att bygga om systemet. Detta gjordes och resultatet förvånade även de mest skeptiska.

Föreståndarinnans ögon slutade rinna, huvudvärken försvann och Lisa & Filip hade inte haft en så problemfri höst på många år. Det enda driftteknikerna strävat efter vid ombyggnationen var att få bra luftutbyte i vistelsezonerna vid belastad lokal.

Tyvärr så blev syndabocken i denna händelse inte den som projekterat den tidigare anläggningen, utan allas missnöje vändes mot OVK-kontrollanten. Hans förklaring med att han bara utgått utifrån vad som var projekterat föll inte i god jord hos någon. Kommunens tjänstemän spred vidare till sina kollegor att OVK:n bara var ett onödigt påfund, och misstron bredde ut sig, tyvärr.

Det ovan skrivna är sorgligt nog inte påhittat utan hämtat ur verkligheten. Trots alla dokument, proj.handlingar etc får vi som kontrollanter inte glömma bort vårt sunda förnuft och vårt samlade kunnande. Hade OVK-kontrollanten ovan istället varit den som påvisat bristerna, om så bara som anmärkningar, hade han istället varit den "store hjälten" och ingen på kommunen hade ifrågasatt nödvändigheten av OVK:n.

OVK:ns rykte kan bara skamfilas eller förbättras av oss själva, det är upp till oss. Vi får aldrig glömma bort att OVK:ns ursprungstanke är hämtad ur en önskan att säkra inomhusmiljön hos vårt folk. Det är det som är vårt uppdrag vår stora utmaning och det som ger oss ett existensberättigande.

Varma Funkishälsningar
Robert Johansson
Medlnr. 1482

NYHET!
FILTERKASSETT MED REFILLSYSTEM
Sparar pengar och miljö

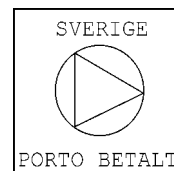
dinair
- ren luft i din närmiljö

DINAIR FILTER AB, BOX 120, 592 22 VADSTENA, TEL 0143-125 80, FAX 0143-125 81, www.dinair.se

Vid adressändring använd postens adressändringskort (bl.2050.05).
Fyll i både din nya och din gamla adress, medlemsnummer och sänd kortet till

Funkis, c/o StyroVent Syd Konsult AB,
Kontorsgatan 30, 234 34 LOMMA.
Du kan också faxa på 040 - 41 01 51
eller skicka email till funkis@funkis.se

B FÖRENINGSS BREV

Om verksamheten i byggnaden förändrats sedan den första gången togs i bruk måste kraven på ventilationssystemet anpassas till aktuell användning

(Boverkets "Allmänna råd 1995:4 sid. 16.)

Funkis
Funktionskontrollanternorna i Sverige